

ВІДГУК

офіційного опонента на дисертаційну роботу Ільницької Тетяни Євгеніївни на тему «Обґрунтування системи селекційно-племінної роботи при удосконаленні коней спортивного напрямку використання» представлену спеціалізованій вченій раді Д 27.355.01 Інституту розведення і генетики тварин ім. М.В. Зубця НААН на здобуття наукового ступеня кандидата сільськогосподарських наук за спеціальністю 06.02.01 – розведення та селекція тварин

Актуальність теми. У сучасних умовах стає очевидною необхідність проведення аналізу актуального стану вітчизняного спортивного конярства, та проведення досліджень спрямованих на розробку і використання нових методів оцінки екстер'єру і спортивної якості коней з метою обґрунтування системи селекційно-племінної роботи для удосконалення коней спортивного напрямку використання. З огляду на це, дисертаційна робота, присвячена селекційній роботі з кіньми спортивного напрямку використання, є актуальною.

Наукова новизна одержаних результатів полягає у розробці нового способу прогнозування спортивної роботоздатності коней на основі лінійної класифікації їх господарськи корисних ознак у більш молодому віці (у 2,5–3-роки).

Практичне значення роботи. Розроблений дисертантом методичний підхід дає можливість об'єктивно порівнювати коней різних порід за комплексом ознак та проводити ранжування за видами кінного спорту; складати рейтинги жеребців-плідників за результатами виступів їх потомків у змаганнях з кінного спорту; аналізувати ефективність реалізації програми селекції із породою Запропоновані в роботі підходи можуть бути використані для прогнозування спортивної роботоздатності коней за комплексом лінійних ознак та оцінки жеребців за якістю потомків.

Ступінь обґрунтованості наукових положень, висновків і рекомендацій, сформульованих у дисертації. Дисертантом чітко сформульовано мету і завдання досліджень, проведено аналіз наукових праць

інших авторів, які працювали за даним науковим напрямом, застосовано як загальноприйняті класичні, так і сучасні методичні підходи для вирішення проблемних питань. Логічною є структура розділу «Результати досліджень», зміст якого підпорядковано меті та завданням дослідження. Дослідження проведено на достатньому поголів'ї коней для досягнення статистичної достовірності. Отримані результати дисертант належним чином обробив та проаналізував. В свою чергу результати досліджень є зрозумілими і в достатній мірі коректними.

Сформульовані дисертантом наукові положення, висновки та пропозиції є науково обґрунтованими і впливають із отриманих результатів досліджень. Тому, можна свідчити про належний ступінь обґрунтованості наукових положень, висновків і рекомендацій, сформульованих у дисертації.

Повнота викладення в опублікованих працях. Фактичний матеріал дисертаційної роботи та висновки, сформульовані на основі його аналізу, апробовано на сторінках наукових видань, доповідались на всеукраїнських та міжнародних наукових конференціях. Вважаю, що основні положення дисертації достатньою мірою викладено в 6 фахових наукових статтях та 7 тезах доповідей на конференціях. Автореферат дисертації відображає основні положення самої роботи.

Дисертаційна робота викладена на 190 ст. комп'ютерного тексту. Матеріал організовано і представлено з використанням 38 таблиць та 5 рисунків. Список використаних літературних джерел включає 165 наукових робіт. У додатках містяться акти на впровадження результатів наукових досліджень у виробництво.

Зміст анотацій, представлених українською і англійською мовою, а також зміст автореферату відображають основні положення та суттєві аспекти дисертації. Загалом позитивно оцінюючи дисертаційну роботу Ільницької Т.Є. слід вказати і на окремі недоліки, висловити зауваження та побажання:

Огляд літератури. В даному розділі дисертант наводить літературні дані про сучасний стан конярства в Україні, методи оцінки коней за власною продуктивністю, лінійну класифікацію ознак екстер'єру та спортивних якостей коней, оцінку продуктивності коней за результатами виступів у змаганнях з кінного спорту, прогнозування спортивної продуктивності коней, які надалі кореспондуються з результатами власних досліджень.

1. Однак в даному розділі дисертант наводить огляд літературних даних з вирішення проблем та питань, які в подальшому не ставляться до безпосередніх завдань дослідження. Так, наприклад, піднімаються питання геномної селекції, які в подальшому не вивчалися дисертантом в ході наукових досліджень.

2. Окремі підрозділи не містять необхідних висновків, які б пов'язували всі підрозділи даного розділу в одне ціле.

3. В тексті зустрічаються невдалі вислови, неточності, описки, застосовується невдалий переклад термінів із російської мови: де-які, де-кількома, у порівнянні, взагалом, аматерського, який виробляються кінні підприємства, шведською напівкрової породи, зі спортивною довголіттям, лінійний опис натомість лінійної оцінки.

Матеріал і методи досліджень. У даному розділі показано наочну схему досліджень, наведено табличні дані про чисельність поголів'я коней, яке було використано для аналізу, описано 37 селекційних ознак для оцінки коней спортивного напрямку та деталізовано показники, за якими проводилась оцінка. Дисертантом використано загальноприйняті зоотехнічні і сучасні методи досліджень та застосовано традиційні методи статистичного аналізу.

4. В наведеній загальній схемі за якою проводились дослідження логічно було б показати прогнозування спортивної якості коней як результат попередніх досліджень із визначення впливу гено- та паратипових факторів на господарськи корисні ознаки.

5. Не всі господарства вказані в матеріалах, наприклад в переліку відсутній Жашківський кінний завод, який неодноразово далі зустрічається в розділі «Результати досліджень», «Аналіз і узагальнення результатів досліджень» «Висновки».

6. В тексті зустрічаються стилістичні розбіжності стосовно одних і тих самих понять. Наприклад: оцінювання екстер'єрно-конституційних особливостей поруч із оцінкою коней за продуктивними ознаками; розроблення системи лінійної класифікації поруч із розробкою програмного забезпечення; описування екстер'єру та спортивних якостей натомість опису (Загальна схема проведених досліджень, ст. 57.)

Результати досліджень. Даний розділ в логічній послідовності містить дані про отримані результати власних досліджень згідно з поставленими дисертантом задачами: детальну характеристику коней, які брали участь у змаганнях з кінного спорту, екстер'єрно-конституційні особливості коней спортивних порід, новий методичний підхід до оцінки спортивної продуктивності коней у змаганнях з класичних видів кінного спорту, оцінку продуктивності коней у конкурі, виїзді та триборстві, співвідносну мінливість показників спортивної продуктивності коней різних груп порід, ранжування спортивних коней за місцем народження, генеалогічну структуру поголів'я коней спортивного напрямку використання, спортивну продуктивність коней залежно від умовної кровності за чистокривною верховою породою та оцінку жеребців за спортивною продуктивністю їх потомків.

7. На мою думку, поруч із графіками (рис. 3.1, ст.65 та рис 3.2. ст.83) варто було б навести табличні дані, за якими їх побудовано.

Підрозділ 3.14. Програмне забезпечення обліковування показників продуктивності та оцінки коней за основними селекційними ознаками. 8. На створення бази даних «Спортивні коні з оціненою роботоздатністю за результатами участі у змаганнях з триборства у 2012-2018 роках» дисертант має

підтверджені авторські права. Але на безсумнівно необхідне і важливе з практичної точки зору програмне забезпечення «Реєстр спортивних коней України» ніякого підтверженого авторства дисертант не має. Бажано би було його запатентувати і представити як один із результатів наукових досліджень, які запроваджуються у виробництво.

9. По тексту даного підрозділу і даного розділу загалом зустрічаються невдалі вирази, наприклад, в назві підрозділу і по тексту далі обліковування показників, натомість обліку показників; шабlistість натомість шаблюватість.

Підрозділ 3.2. Екстер'єрно-конституційні особливості коней спортивних порід. 10. Цитування «Нелінійний зв'язок між показниками роботоздатності та промірами ($r = 0,23-0,37$) свідчить про обмежені можливості ведення селекції за промірами для удосконалення спортивних коней...», ст. 67 в цьому підрозділі виглядає вирваним із контексту, оскільки в підрозділі не йдеться про взаємозв'язок між ознаками.

Аналіз і узагальнення результатів досліджень. Суттєві зауваження до даного розділу відсутні. 11. Проте зрідка по тексту зустрічаються описки та стилістичні неточності: ст. 148 об'єктивного порівнювати коней, ст. 149 переважаючи інших.

Висновки і пропозиції виробництву. 12. Формулювання 10 висновку має суперечливий характер.

13. Пропозиція виробництву № 3 також є дискусійною адже для ведення централізованого племінного обліку в конярстві господарствам необхідно використовувати ліцензоване і уніфіковане програмне забезпечення, тоді як розробка дисертанта ще потребує проходження процедури патентування.

Зазначені зауваження стосуються лише окремих положень дослідження, носять дискусійний та рекомендаційний характер, не ставлять під сумнів актуальність роботи і не зменшують її наукового та практичного значення.

Загальний висновок. Дисертаційна робота Ільницької Тетяни Євгеніївни є самостійним, структурно завершеним дослідженням, в якому отримано нові науково обґрунтовані результати, що підтверджують необхідність і доцільність проведених досліджень. Роботу виконано на достатньому теоретичному та методичному рівні. Висновки відповідають отриманим експериментальним даним. Враховуючи актуальність теми, обсяг досліджень, наукову новизну, кваліфікаційний рівень, аналіз одержаних результатів, оформлення, апробацію, зміст висновків і пропозицій виробництву, вважаю, що дисертаційна робота на тему «Обґрунтування системи селекційно-племінної роботи при удосконаленні коней спортивного напрямку використання» відповідає вимогам п. 11 щодо «Порядку присудження наукових ступенів і присвоєння вченого звання старшого наукового співробітника» (Постанова Кабінету Міністрів України № 567 від 24 липня 2013 р.), а її автор Ільницька Тетяна Євгеніївна заслуговує присвоєння наукового ступеня кандидата сільськогосподарських наук за спеціальністю 06.02.01 – розведення та селекція тварин.

Офіційний опонент, кандидат с.-г. наук, доцент,
доцент кафедри генетики, розведення
та біотехнології тварин
Національного університету біоресурсів
і природокористування України

І.О. Супрун

